

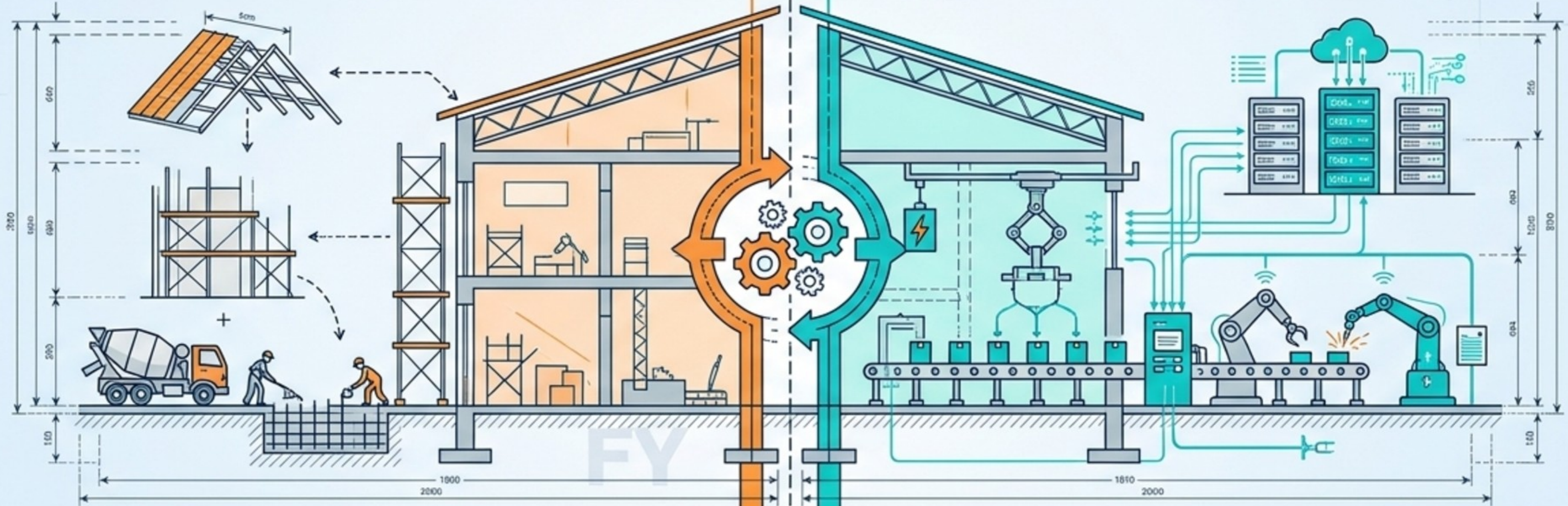
2026 KDV Mevzuatı Işığında Yatırım İstisnaları: 13/d ve Geçici 37. Madde

Makine-Teçhizat ve İnşaat İşleri KDV İstisnalarının Sektörel, Stratejik ve Karşılaştırmalı Analizi

Ferhat Yüksel
Çorum Vergi Dairesi Müdürü

A İnşaat ve Altyapı - Geçici 37. Madde

B Makine ve Teçhizat - Madde 13/d

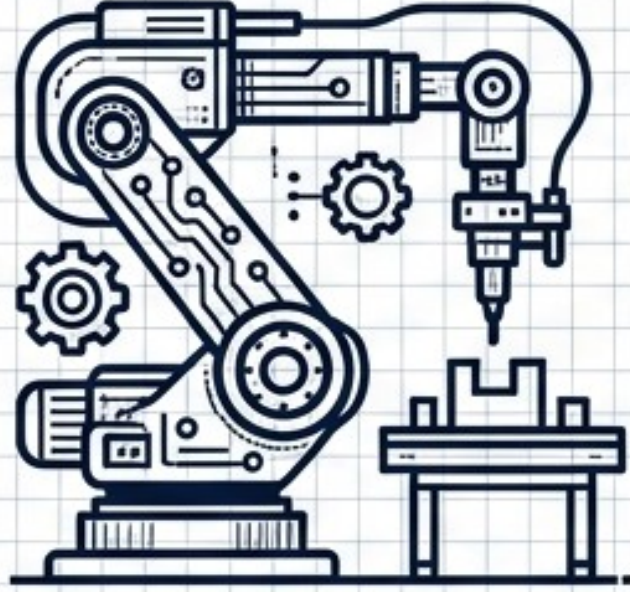

Geçici 37: İmalat ve turizm yatırımlarında bina ve altyapı maliyetlerindeki %20 KDV finansman yükünü doğrudan ortadan kaldırır.

Madde 13/d: Üretimin kalbi olan amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin vergisiz teminini sağlar.

Bir yatırımın anatomisinde inşaat ve makine bir bütündür; stratejik bir vergi planlaması her iki kanun maddesinin eşzamanlı ve hatasız yürütülmesini gerektirir.

Yatırımlarda KDV Optimizasyonu: İki Güçlü Kalkan

KDV Md. 13/d (Makine & Teçhizat)

- **Odak:** Ne Aldığınız (Makine, Teçhizat, Yazılım)
- **Kapsam:** Sektör bağımsız, Yatırım Teşvik Belgesi (YTB) sahibi KDV mükellefleri.
- **Fayda:** Doğrudan KDV'siz tam istisnalı alım.

Geçici Md. 37 (İnşaat İşleri)

- **Odak:** Ne İş Yaptığınız (İnşaat Taahhüt ve Malzemeleri)
- **Kapsam:** YALNIZCA İmalat Sanayii ve Turizm sektörleri (2028'e kadar uzatılmış vizyon).
- **Fayda:** İnşaat harcamalarında %100'e varan KDV finansman yükü iptali.

Vizyon 2026: KDV finansman yükünü sıfırlamak, projenin yatırım geri dönüş süresini (ROI) doğrudan kısaltır.

İstisna Ekosisteminin Anahtarı Yatırım Teşvik Belgesidir

YTB olmaksızın bu istisnalardan yararlanılamaz. YTB'nin revizesi, süre uzatımı veya iptali, doğrudan KDV istisnasının geçerliliğini etkiler. Süre uzatımı yapılan YTB'lerde ara döneme dikkat edilmelidir.

2026 Güncel Normu:
YTB eki listelerde açıkça yer almayan hiçbir alım istisna kapsamında değerlendirilemez.

KDV Madde 13/d: İstisnanın Anatomisi ve Şartları

Kimler Faydalanabilir?

YTB sahibi olan ve aktif KDV mükellefiyeti bulunan gerçek/tüzel kişiler.
(Mükellef olmayanlar hariçtir).

Kapsam Şartı

YTB eki global listede açıkça yer alan, amortismanına tabi iktisadi kıymetler (yeni makine, yazılım).

Kullanım Şartı

Alınan makine ve teçhizatın **KDV indirim hakkı** tanınan işlemlerde kullanılması yasal zorunluluktur.

Prosedür 2026

GİB / E-Devlet sistemi üzerinden elektronik "**KDV İstisna Belgesi**" alınması şarttır.

Makine ve Teçhizat İstisnasının (13/d) Kapsam Haritası

✓ Kapsama Girenler

- ✓ Amortismanına Tabi İktisadi Kıymet (ATİK) niteliğindeki makineler.
- ✓ Üretimde doğrudan kullanılan cihazlar.
- ✓ Yazılım ve gayri maddi haklar (YTB listesinde bulunmak şartıyla).
- ✓ Finansal kiralama (Leasing) yoluyla temin edilen ekipmanlar.

✗ Kapsam Dışı Kalanlar

- ✗ Sarf malzemeleri ve yedek parçalar (Makineyle birlikte alınsa dahi ana motordan bağımsız parçalar).
- ✗ Binek otomobiller ve idari amaçlı demirbaşlar (mobilya vb.).
- ✗ KDV mükellefiyeti olmayanların alımları.

13/d maddesinde, makinenin 'yeni' veya 'ikinci el' olmasına dair mutlak bir kısıtlama yoktur (Ar-Ge 13/m istisnasından farklı olarak), ancak YTB onayı esastır.

13/d Kapsam Analizi: Dođru Bilinen Yanlıřlar

✓ KAPSAMDA (İN)

Üretimde doğrudan kullanılan yeni makine ve cihazlar.

Makine ile set/ünite olarak alınan ve sisteme entegre eklentiler.

Sipariře dayalı, mahallinde monte edilen tesisat (ana makine ise).

Sisteme entegre işletim yazılımları ve gayrimaddi haklar.

✗ KAPSAM DIŞI (OUT)

Sarf malzemeleri ve ayrıca faturalanan yedek parçalar.

Binek otomobiller, panelvanlar (Belediye şehir içi otobüsleri hariç).

Masa, sandalye, dolap ve ofis kliması gibi idari demirbaşlar.

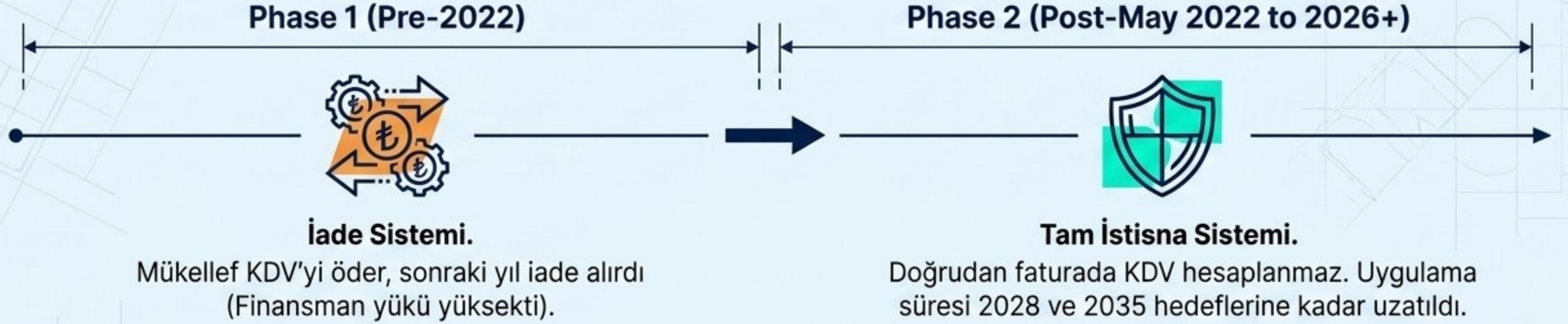
İnşaat malzemeleri ve inşaat taahhüt hizmetleri.

Geçici Madde 37: İnşaat İstisnasının Çerçevesi

Kritik Sınır: İstisna edilecek toplam KDV'siz harcama tutarı, YTB'de öngörülen toplam inşaat harcaması kotasını **kesinlikle aşamaz.**

Geçici 37 ile İnşaat İşlerinde 2026 Stratejisi

Parameter Panel

- Sektör:** Sadece imalat sanayii ve turizme yönelik yatırımlar.
- Kapsam:** İnşaat taahhüt, nakliye, hafriyat işleri ve bu işlerde kullanılan mal alımları.
- Sınır:** Yatırım teşvik belgesinde yer alan "inşaat harcaması" tutarını aşamaz.

DİKKAT:

Makine, araç-gereç ve tefrişat alımları (inşaat alanında kullanılsa bile) Geçici 37 kapsamında değerlendirilemez. Sadece bina/altyapı oluşumuna giren unsurlar kabul edilir.

Geçici Madde 37 Kapsam Analizi: Şantiyenin Sınırları

Malzemeler

Kapsamdaki Malzemeler

Fabrika veya otel karkas yapımı için demir, çimento, hazır beton, cam, tuğla alımları.

Hizmetler

Kapsamdaki Hizmetler

Müteahhitlik (taahhüt) işleri, şantiye hafriyat, kazı, dolgu, tesviye ve nakliye hizmetleri.

Kapsam Dışı Malzemeler

Makine ve teçhizatlar (13/d konusudur). İdari bina tefrişatı, lüks ofis mobilyaları.

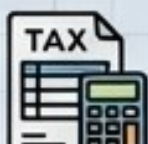

Kapsam Dışı Hizmetler

Üretim dışı lüks peyzaj işleri. İmalat/Turizm olmayan (Örn: Eğitim, Sağlık) sektörlerin inşaat işleri.

Sentez: 13/d vs. Geçici Madde 37

Karşılaştırma Matrisi

Analiz Kriteri	Madde 13/d	Geçici Madde 37
Hedef Sektör 	Tümü (YTB sahibi her sektör)	 Sadece İmalat & Turizm
İstisna Konusu 	Makine, Teçhizat, Yazılım	 İnşaat Malzemesi ve Taahhüt Hizmeti
Sarf ve Yedek Parça 	Kapsam Dışı (KDV ödenir)	 İnşaat süreci sarfları Dahil
Mekanizma 	Faturada KDV hesabı yapılmaz	 Vergi Dairesi kotalı İstisna Belgesi ile KDV 0
Zaman Sınırı 	Kalıcı Kanun Maddesidir	 Süreli Madde (2028'e kadar uzatımlı)

İki Dev İstisnanın Birebir Karşılaştırması

Karşılaştırma Kriteri	Madde 13/d (Makine)	Geçici Madde 37 (İnşaat)
Sektörel Kısıtlama	Yok (Tüm YTB'ler)	Sadece İmalat ve Turizm
Kapsanan Harcama	ATİK, Makine, Yazılım	İnşaat, Hafriyat, Yapı Malzemeleri
Alt Sınır Şartı	Belirli bir alt sınır yok	Tutar kısıtlamaları esnetildi / Tekilleştirildi
Geçerlilik Süresi	Kanunda kalıcı madde	Geçici madde (2028/2035 perspektifi)
Alt Yüklenici (Taşeron) Etkisi	Sadece belge sahibine teslimde geçerli	Sadece belge sahibine teslimde geçerli (Alt yüklenici istisnası YOK)

Sektörel Analiz: Eğitim Sektörü

Özel okullar ve vakıf üniversiteleri (KDV mükellefi iktisadi işletme şartıyla)

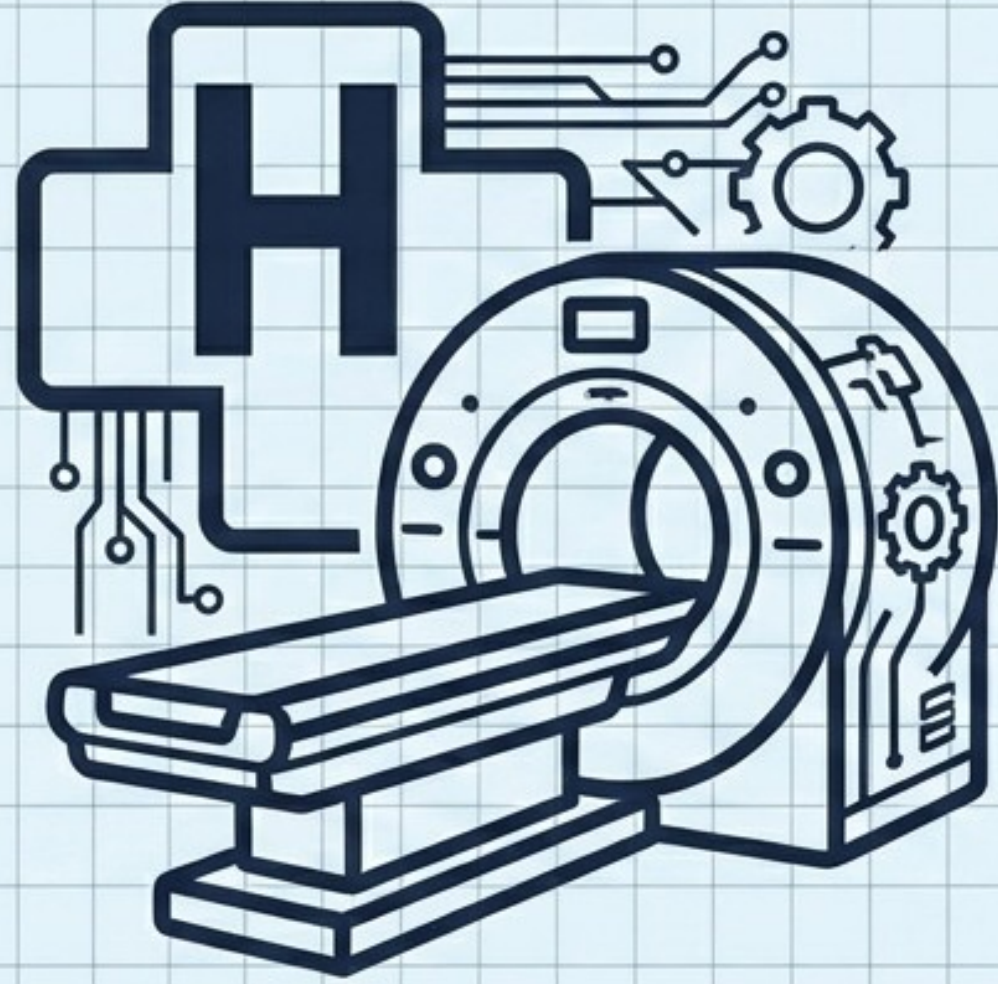
13/d Uygulaması: AKTİF

YTB kapsamında laboratuvar cihazları, teknik eğitim setleri ve akıllı tahtalar istisna ile KDV'siz alınır. (KDV mükellefi, ofis mobilyası kapsam dışıdır).

Geçici 37 Uygulaması: KAPSAM DIŞI

Eğitim sektörü "imalat sanayii" sayılmadığından, yeni kampüs veya okul binası inşasında KDV ödenir. İnşaat KDV'si doğrudan finansman yükü yaratır.

Sektörel Analiz: Sağlık Sektörü

Özel hastaneler ve klinikler, yüksek CAPEX (sermaye harcaması) gerektiren yatırımlarında istisna sınırlarını net çizmelidir.

13/d Uygulaması: AKTİF

MR cihazları, cerrahi robotlar, röntgen cihazları ve yoğun bakım üniteleri teşvik belgesinde yer alarak KDV ödenmeden temin edilir.

Geçici 37 Uygulaması: KAPSAM DIŞI

Yeni hastane binası inşası imalat sanayii kapsamında değildir. Temel atma, beton ve demir alımlarında KDV yükü yatırımcının üzerindedir.

Not: Kamu Özel İş Birliği (Şehir Hastaneleri) projeleri için farklı özel kanuni istisnalar (Geçici Md. 29) mevcuttur.

Sektörel Analiz: Enerji (GES, RES, Santraller)

13/d Uygulaması: AKTİF (Kritik Şartlarla)

Güneş panelleri, invertörler ve rüzgar türbinleri YTB listesinde yer aldığı sürece 13/d ile tam istisna kapsamında KDV'siz alınır.

Geçici 37 Uygulaması: KAPSAM DIŞI

Enerji üretimi, dar anlamda imalat sanayii teşviki kapsamında görülmez. Santral inşası, temel hafriyatı ve tel örgü işleri KDV'ye tabidir.

Özel Durum: OSB Tesisleri

Sadece Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) kendi enerji tesisi inşaatları KDV Kanunu Md. 13/j kapsamında farklı bir istisnaya tabidir.

Sektörel Analiz: Belediyeler ve Mükellefiyet

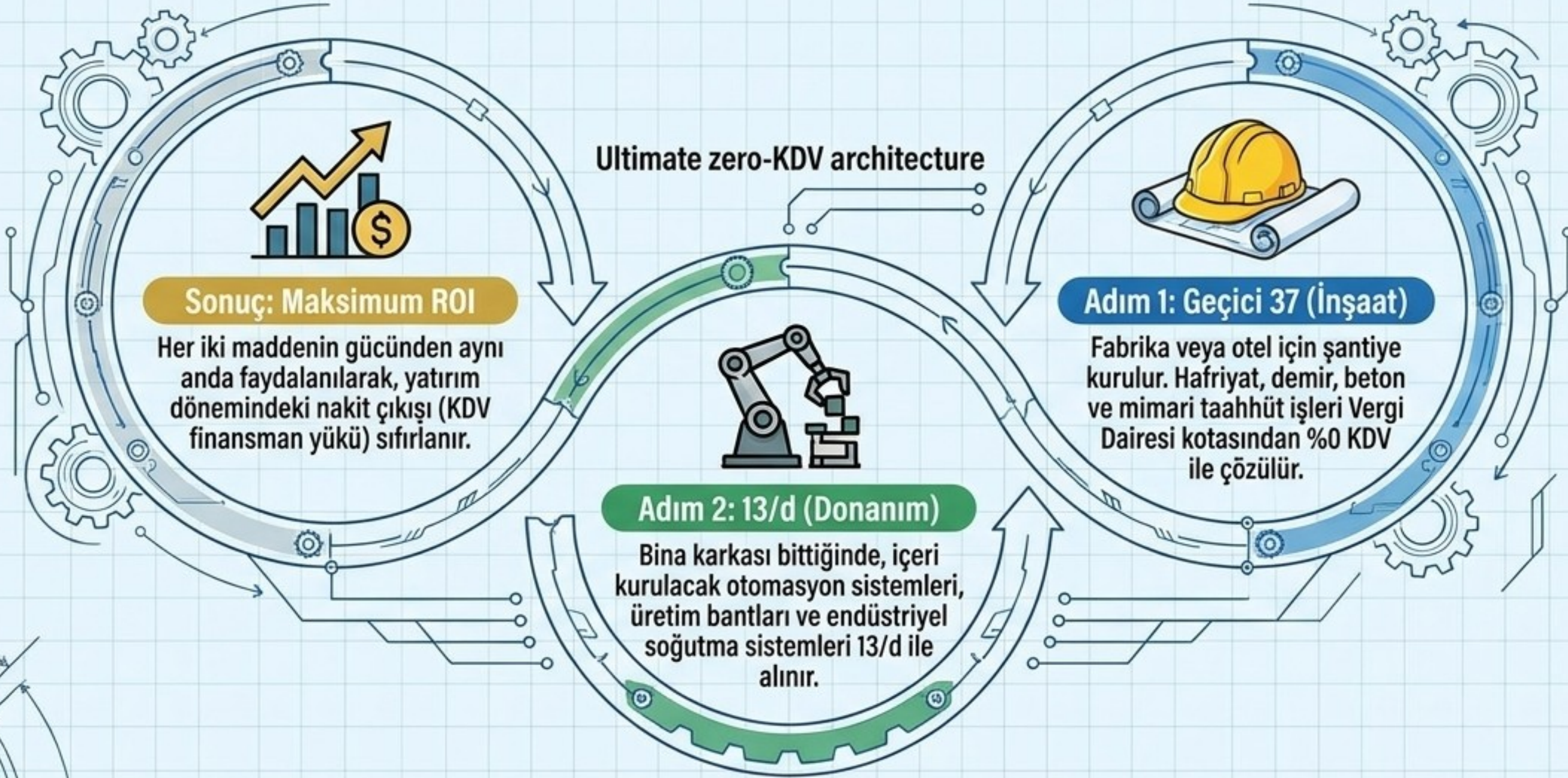
Belediyeler kamu idaresidir. Ticari faaliyetleri olmadığından KDV mükellefi değildir. Mükellefiyeti olmayanlar YTB istisnasından faydalanamaz.

Belediyeler, ayrı bir 'İktisadi İşletme' (Örn: Belediye Asfalt Şirketi, Ekmek Fabrikası) kurarak KDV mükellefiyeti tesis etmelidir.

13/d ile şehir içi yolcu otobüsleri KDV'siz alınabilir (Binek araç yasağı istisnası). Belediye imalathane kurarsa inşaat için Geçici 37 kullanabilir.

İmalat ve Turizm: Altın Kombinasyon

Strategic Blueprint

FY

Kırmızı Çizgiler: İstisna Dışı Kalanlar (Negative List)

! Şahıs ve Kurumlar Kısıtı

KDV mükellefi olmayanlar, YTB'si iptal edilmiş olanlar ve makineyi tamamen "KDV'den istisna" (indirim hakkı olmayan) işlemlerde kullanacaklar.

! Madde 13/d için Yasaklı Mallar

İş makinesi dışındaki binek araçlar (CEO aracı, panelvan), yedek parçalar, tamir-bakım giderleri, işletme yağ/yakıt sarfları ve lüks ofis mobilyaları.

! Geçici 37 için Yasaklı İşlemler

Proje dışı lüks peyzaj işleri, inşaat bittikten sonraki temizlik hizmetleri ve YTB bütçe kotasını aşan inşaat taahhüt faturaları.

Vaka Analizi 2026: X Enerji vs. Y Plastik

Strategic Blueprint

X Enerji A.Ş. (Güneş Santrali) - 500 Milyon TL Yatırım

YTB Alındı

İnşaat & Hafriyat

Geçici 37 **KULLANILAMADI.**
KDV Ödedi.

Panel & İvertör

13/d **KULLANILDI.**
KDV Ödemedi.

**Kısmi KDV
Finansman Yüğü**

Y Plastik A.Ş. (İmalat Fabrikası) - 500 Milyon TL Yatırım

YTB Alındı

Bina İnşaatı
Geçici 37 **KULLANILDI.**
KDV Ödemedi.

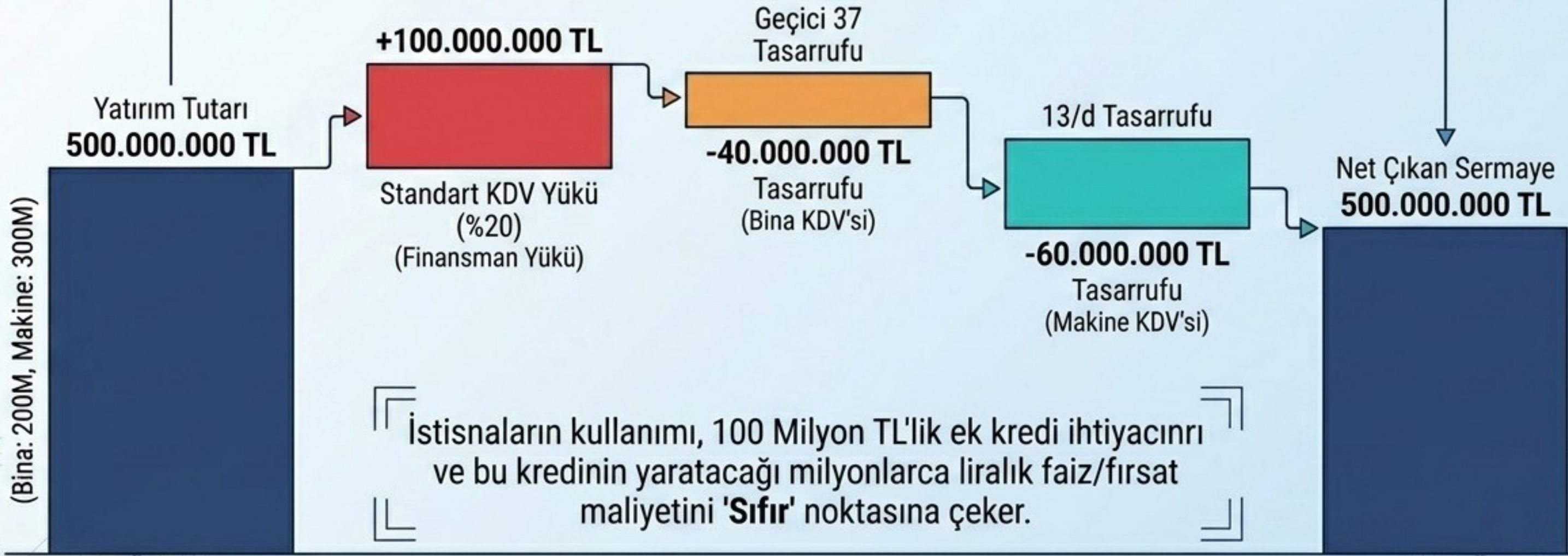
Enjeksiyon Makinesi
13/d **KULLANILDI.**
KDV Ödemedi.

**Sıfır KDV
Finansman Yüğü**

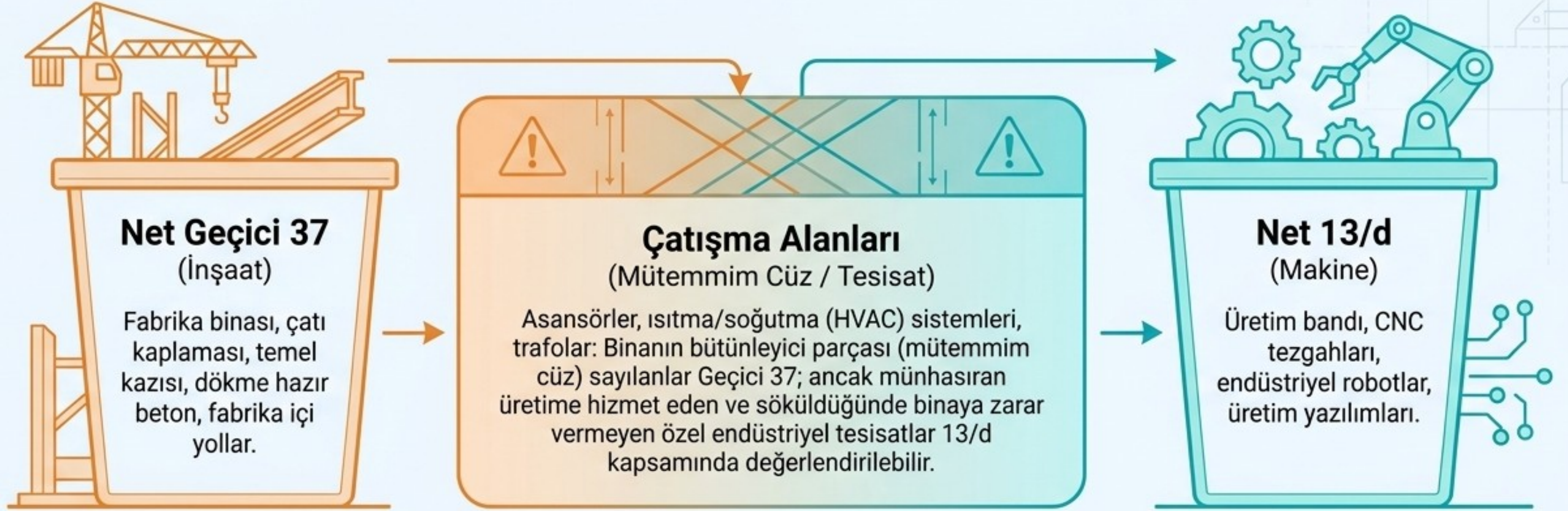
FY

500 Milyon TL'lik Örnek Fabrika Yatırımının Nakit Akışı

Nakit Çıkışı Optimizasyonu

İstisna Kapsamının Sınır Çizgileri ve Gri Alanlar

Stratejik Tavsiye: Karışıklığı önlemek için YTB eki "Yerli/İthal Makine Teçhizat Listesi" ile "İnşaat Harcamaları" kırımını proje başında Maliye ve Sanayi Bakanlığı normlarına göre son derece titiz ayrıştırılmalıdır.

Stratejik Terazî: Artılar ve Eksiler (Pros & Cons)

Strategic Blueprint

Stratejik Artılar (+)

- **Nakit Akışı (Cash Flow):** Devasa bir nakit akışı avantajı yaratır. %20 KDV finansman maliyeti cepte kalır.
- **Bürokrasi:** İade süreçlerinin uzun bürokrasisini, YMM raporlarını ve KDV iadesi bekleme ortadan kaldırır.

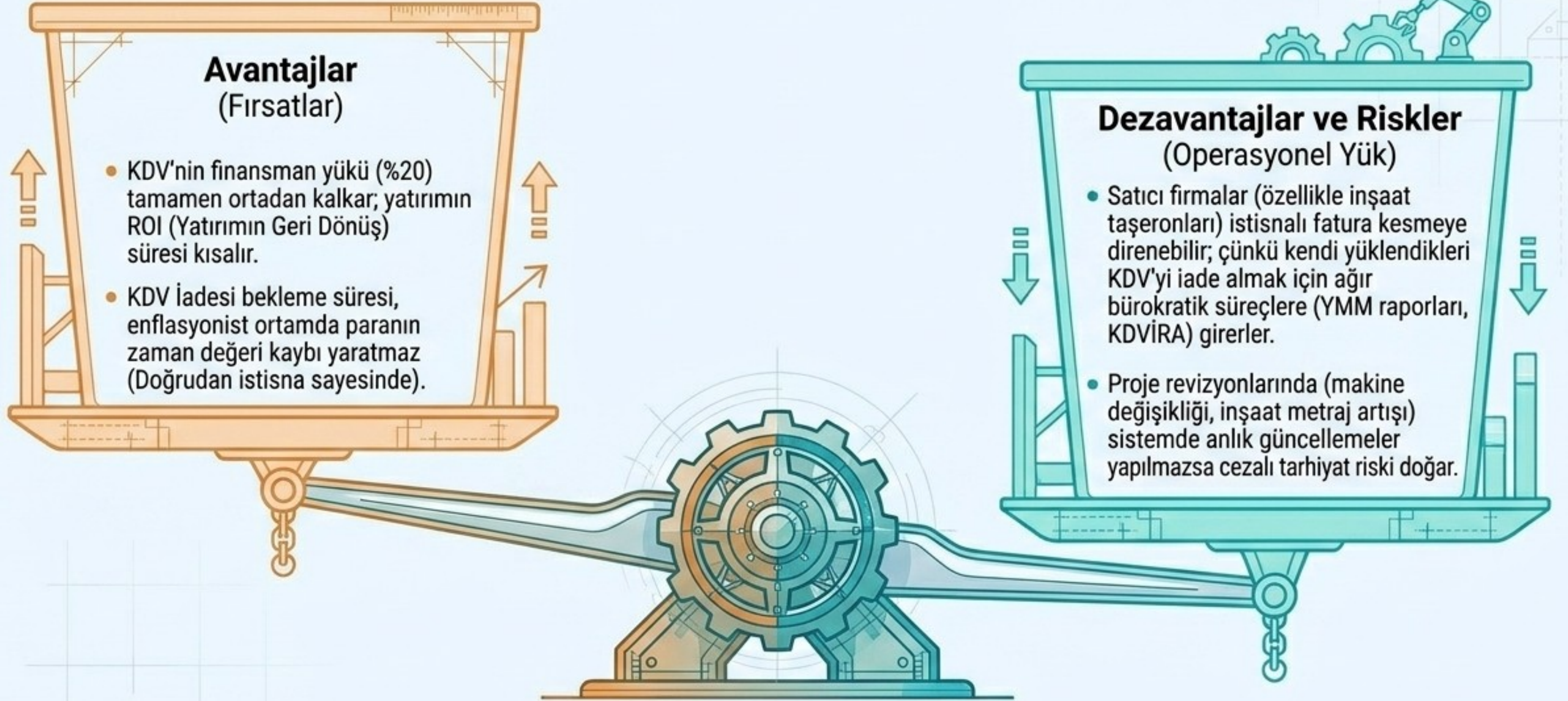

Riskler ve Eksiler (-)

- **İhlal Cezası:** Şartların ihlali (örn: makinenin 3 yıl içinde satılması, inşaatın bitmemesi) halinde KDV, ceza ve gecikme faiziyle geri alınır.
- **Müteselsil Sorumluluk:** Tedarikçileri ikna etmek ve istisna kotalarını portal üzerinden yönetmek operasyonel yük yaratır.

Finansal ve Operasyonel Etkilerin Terazisi

FY

2026 Mevzuat İklimi ve Kalıcı Etkiler

Süre Uzatımları

Cumhurbaşkanı Kararları ve torba yasalarla Geçici 37. maddenin etki alanı genişletilmiş, 2028 ve ötesine (2035) uzanan kalıcı bir teşvik aracına dönüşmüştür.

İade Taleplerinde Dijitalleşme

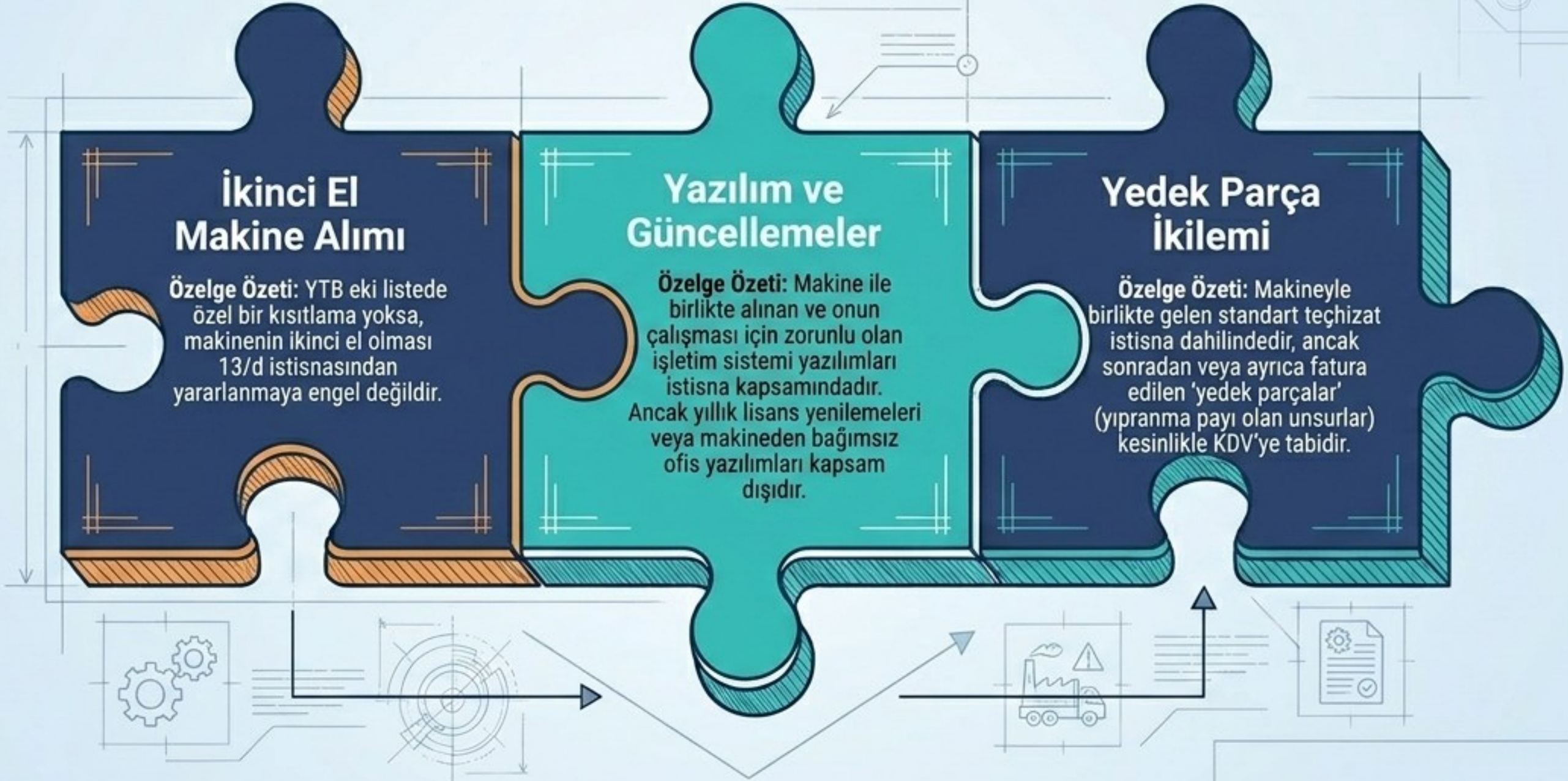
İstisnalı işlem yapan satıcıların iade taleplerinde KDVİRA (KDV İade Risk Analiz) sistemi kontrolleri sıkılaştırılmıştır. Sahte belge riskine karşı alıcı-satıcı uyumsuzlukları anında tespit edilmektedir.

Müteselsil Sorumluluk

Şartları taşımadığı halde istisna belgesi kullanan alıcı ile bu belgeyi kontrol etmeden KDV'siz fatura kesen satıcı, ziyaa uğratılan vergiden müteselsilen sorumludur.

Özelgeler Işığında 13/d Uygulama Rehberi

GİB Özelgeleri Işığında Kritik Kararlar: 13/d

Strategic Blueprint

Case File

Özelge 1: Yedek Parça Tuzağı

Makine ile birlikte ana set olarak alınsa dahi, faturada açıkça 'yedek parça' olarak ayrıca satır açılan ürünler 13/d dışıdır, vergi doğurur.

Case File

Özelge 2: Yazılım Entegrasyonu

Makinenin beyni niteliğinde olan ve donanımla beraber alınan işletim sistemleri, makinenin mütemmim cüzü (ayrılmaz parçası) sayılarak istisnaya tabidir.

Case File

Özelge 3: Araç Modifikasyonu

Fabrika çıkışı binek araç şasisine sahip olup sonradan iş makinesine dönüştürülen taşıtlar, özü itibarıyla binek araç sayılır ve istisnadan yararlanamaz.

GİB Özelgeleri Işığında Kritik Kararlar: Geçici 37

Strategic Blueprint

Case File

Özelge 1: Hazır Beton Teslimi

Şantiye alanında kalıba dökülen hazır beton teslimleri salt mal satışı değil, inşaat taahhüt malzemesi sayıldığından Geçici 37 kapsamında istisnadır.

Case File

Özelge 2: İdari Binalar ve Peyzaj

Üretim hattı ile doğrudan ilgisi olmayan lüks yönetim binaları ve devasa peyzaj alanları vergi incelemelerinde eleştiri konusu olabilmektedir. YTB uyumu esastır.

Case File

Özelge 3: Geç Gelen Faturalar

İnşaat tamamlanıp "Yapı Kullanma İzin Belgesi" (İskan) alındıktan sonra kesilen geç inşaat taahhüt faturaları istisna kapsamına girmez, KDV ödenir.

Özelgeler Işığında Geçici 37 Uygulama Rehberi

Özelge Özeti:

Hazır betonun şantiyeye dökülmesi işlemi, sadece mal teslimi değil, bir inşaat taahhüt işi parçası olarak değerlendirildiğinden Geçici 37 kapsamında istisnaya tabidir.

Özelge Özeti:

Proje sınırları içindeki hafriyat ve moloz atım işleri doğrudan yatırımın inşasıyla ilgili olduğundan istisna kapsamında kabul edilir.

Özelge Özeti:

Fabrika sahası içindeki yollar, istinat duvarları ve altyapı işleri inşaat kapsamında istisnadır. Ancak estetik amaçlı bitkiler ve idari mobilyalar kapsam dışıdır.

Hazır Beton
"Teslim" mi,
"Taahhüt" mü?

Hafriyat ve
Nakliye

Altyapı ve
Peyzaj

Madalyonun Diğer Yüzü: Satıcılar İçin KDV İadesi

Yatırımcı
(Alıcı)

KDV'siz Fatura Keser

Tedarikçi
(Satıcı)

13/d veya Geçici 37 kapsamında KDV tahsil etmeden mal/hizmet satan üretici veya müteahhit mağdur edilmez.

Kendi hammadde alımında KDV öder
(Yüklenilen KDV)

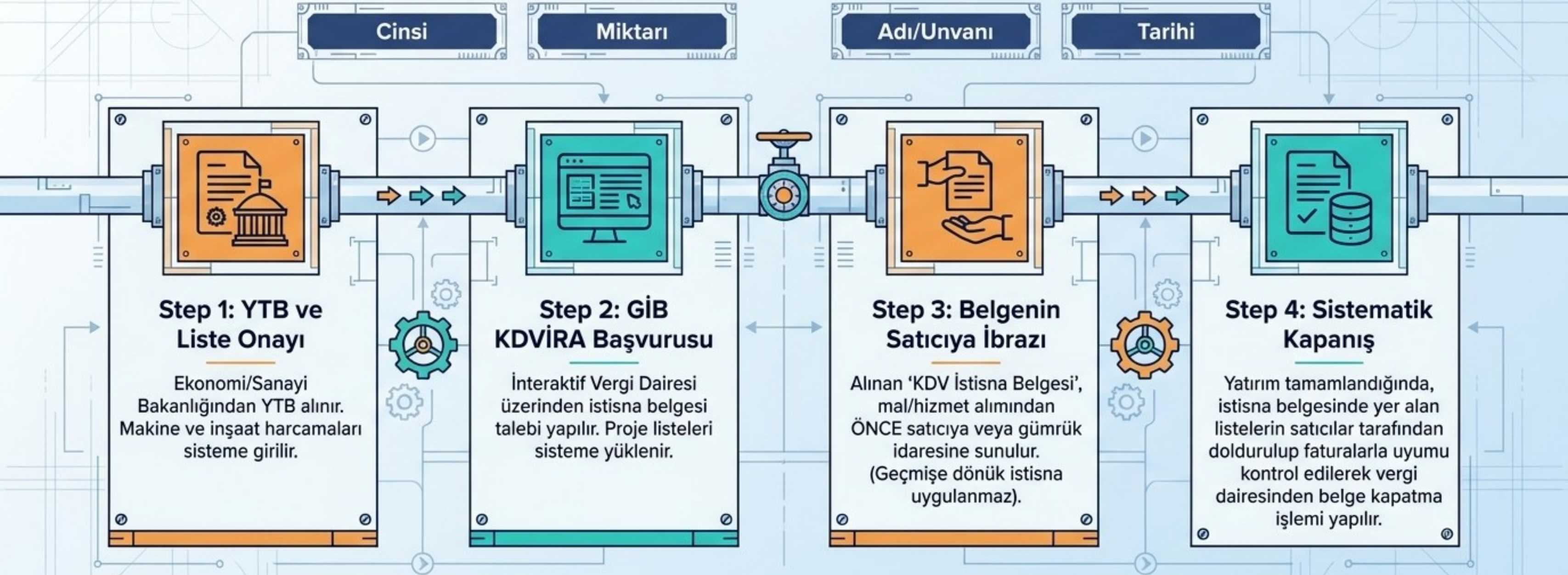
İade Talebi

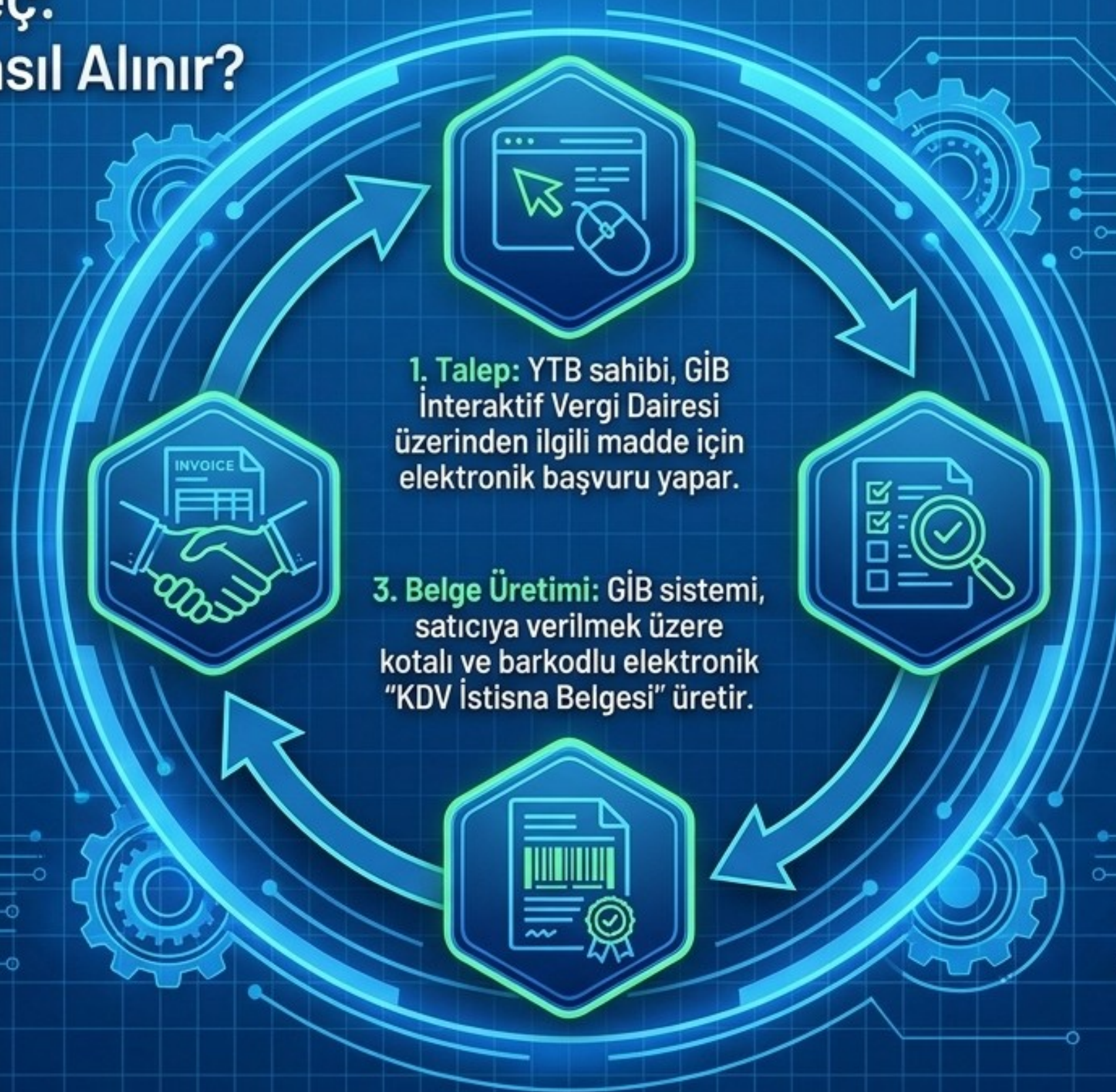
Vergi Dairesi
(GİB)

İade Mekanizması: Satıcı, yüklendiği ve indirim yoluyla telafi edemediği KDV'yi beyannamesinde gösterir. Limitler dahilinde YMM veya Vergi İnceleme Raporu ile nakden veya mahsuben iade alır.

Süreç Akışı ve İstisna Belgelerinin Yönetimi

Operasyonel Süreç: İstisna Belgesi Nasıl Alınır?

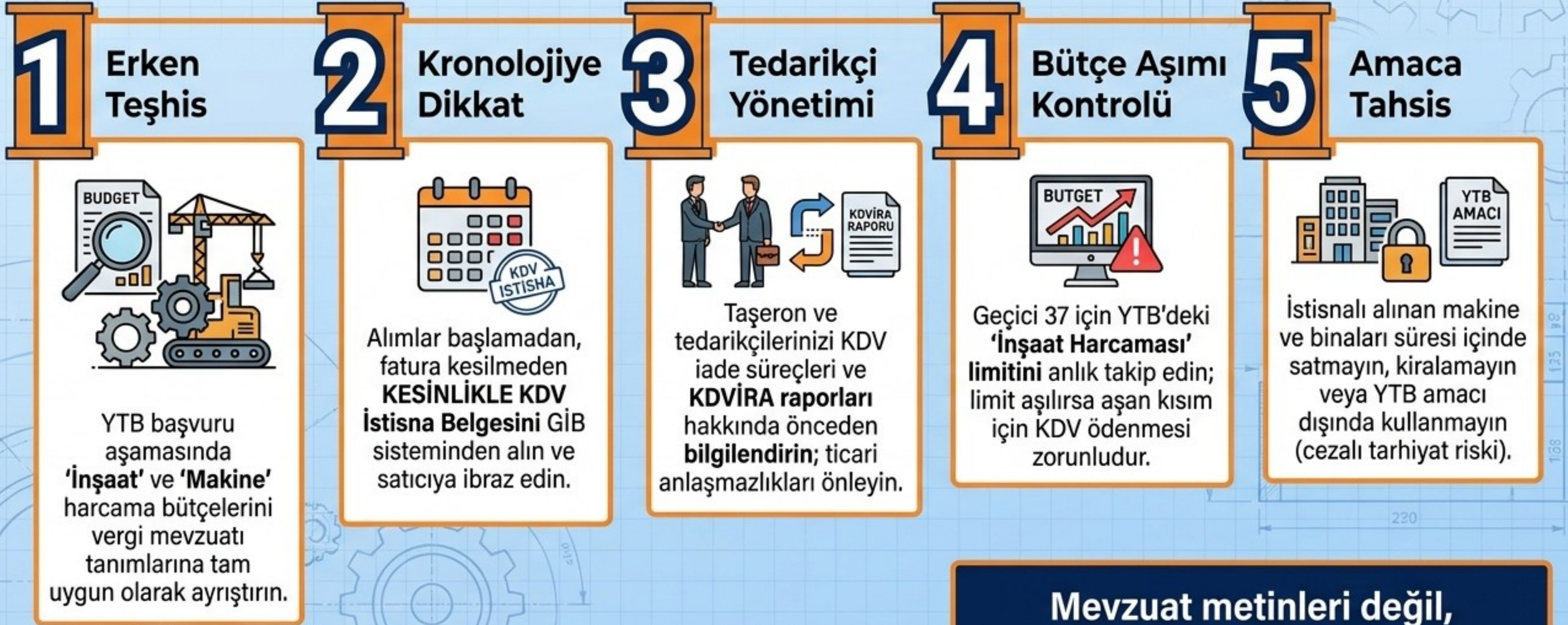
4. Kapatma: Satıcı faturayı KDV'siz keser. Alım süreci bitip kotalar dolduğunda belge portal üzerinden kapatılır.

1. Talep: YTB sahibi, GİB İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden ilgili madde için elektronik başvuru yapar.

3. Belge Üretimi: GİB sistemi, satıcıya verilmek üzere kotalı ve barkodlu elektronik "KDV İstisna Belgesi" üretir.

2. Sistem Kontrolü: Vergi dairesi; YTB geçerliliğini, KDV mükellefiyetini ve listenin mevzuata uygunluğunu teyit eder.

CFO'lar için İstisna Yönetimi Altın Kuralları

Mevzuat metinleri değil, süreç disiplini nakit akışını korur.

CFO Kontrol Listesi: 2026 Stratejik Aksiyon Planı

- Süre Yönetimi:** YTB geçerlilik sürelerini periyodik denetleyin; süresi biten belgede kesilen KDV'siz fatura, vergi ziyayı ve ceza yaratır.
- Satın Alma Eğitimi:** Tedarik departmanınızı 'Yedek parça', 'Sarf' ve 'Ana makine' fatura açıklamaları (terminolojisi) konusunda eğitin.
- Nakit Akışı (Cash-Flow):** İmalat/Turizm dışındaki sektörlerdeyseniz, inşaat KDV'sinin %20 nakit çıkışı yaratacağını bütçe projeksiyonlarına dahil edin.
- İktisadi İşletme Check:** Belediye veya üniversite iseniz, ihaleye çıkmadan önce aktif 'İktisadi İşletme' KDV mükellefiyetinin açıldığını teyit edin.
- Şerh Zorunluluğu:** Her faturanın üzerine mutlaka '3065 sayılı Kanun kapsamında KDV hesaplanmamıştır' şerhinin ve belge numarasının numarasının yazıldığından emin olun.